

HORDALAND FYLKESKOMMUNE

KONTROLLUTVALET

i

HORDALAND FYLKESKOMMUNE

ÅRSMELDING 2014

Kontrollutvalet til Hardanger

Foto: Hogne Haktorsen

Innhold

1. Om kontrollutvalet:.....	3
2. Fakta om verksemda i 2014.....	4
3. Måla til kontrollutvalet	4
4. Opplæring av kontrollutvalet og andre	4
5. Fylkeskommunen sin valde revisor - Deloitte AS	4
6. Revisjon av kontrollutvalet sine rekneskapar	5
7. Sekretariat for kontrollutvalet	5
8. Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT).....	5
9. Norges kommunerevisorforbund (NKRF).....	5
10. Kontrollutvalet til Hardanger	5
11. Den økonomiske situasjonen i fylkeskommunen	6
12. Rekneskapsrevisjonen	6
13. Gjennomførte forvaltningsrevisjonar	6
14. Gjennomførte selskapskontrollar	12
15. Andre saker.....	14

OPPFØLGING AV TIDLEGARE GJENNOMFØRTE FORVALTNINGSREVISJONAR OG SELSKAPSKONTROLLAR..... 17

1. Forvaltningsrevisjon bruk av digitale verktøy og læremiddel i vidaregåande skule	17
2. Forvaltningsrevisjon innan sjukefråvær.....	18
3. Forvaltningsrevisjon samhandling på vegnettet	18
4. Forvaltningsrevisjon innan vedtaksoppfølging.....	19
5. Forvaltningsrevisjon innan personalforvaltning	19
6. Forvaltningsrevisjon innan fagopplæring.....	20
7. Forvaltningsrevisjon tilskotsforvaltning innanfor kulturområdet.....	21
8. Forvaltningsrevisjon innan økonomistyring	22
9. Selskapskontroll av Business Region Bergen (BRB)	22

1. Om kontrollutvalet:

Lovgrunnlag

Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.1992 (kommuneloven) § 77, fastset at fylkestinget skal velje eit kontrollutval.

Kommunal- og regionaldepartementet fastsette 15.06.2004, med heimel kommunelova § 77 nr. 11, "Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner".

Kommunelova og denne forskrifta er viktig basis for kontrollutvalet si verksemd.

Oppgåver

Kontrollutvalet skal føra tilsyn og kontroll med den fylkeskommunale forvaltninga på vegne av fylkestinget og sjå til at fylkeskommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Hordaland fylkeskommune har konkurranseutsett revisjonsoppgåvene og det er for tida Deloitte AS som er den valde revisor.

Kontrollutvalet sitt tilsyn og kontroll vert gjort m.a. ved at:

- den valde revisor vert sett til å gjennomføre revisjon av årsrekneskapen
- den valde revisor vert sett til å gjennomføre forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og andre revisjonsoppgåver på bestilling frå utvalet
- den valde revisor rapporterer resultatet av sitt arbeid til utvalet
- fylkestinget vert orientert om saker som det er viktig å få kunnskap om
- utvalet, gjennom den valde revisor sitt arbeid til ei kvar tid, vurderer om ein har ei forsvarleg revisjonsordning

Kontrollutvalet har eit eige sekretariat som skal yte kontrollutvalet den bistand som utvalet har trong for. Sekretariatet skal m.a. sjå til at dei saker som vert handsama i kontrollutvalet er forsvarlig utgreidd og gjer innstilling i saker til kontrollutvalet.

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune er også sekretariat for kontrollutvala i desse 17 kommunane: Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Voss, Kvam, Fusa, Stord, Bømlo, Fitjar, Austevoll, Tysnes, Kvinnherad, Øygarden, Sund, Samnanger og Os. I tillegg er sekretariatet også sekretær for Forum for Kontroll og Tilsyn.

Kontrollutvalet er eit politisk utval som har desse medlemmane i valperioden 2011-2015:

- Torill Vebenstad (A), leiar
- Lars Erik Dalland (H), nestleiar
- Magne Ivar Fauskanger (FRP)
- Randi Stang Volden (H)
- Elisabeth Næverlid Sævik (KRF)

Representantane Torill Vebenstad (A) og Elisabeth Næverlid Sævik (KRF) hadde sete i fylkestinget ved utgangen av 2014.

2. Fakta om verksemda i 2014

- Kontrollutvalet hadde 8 ordinære møter
- Kontrollutvalet handsama 112 saker
- Møta vart haldne for opne dører
- Fylkesordføraren har møterett i kontrollutvalet
- Arbeidet i kontrollutvalet byggjer på saksframlegg med innstilling laga av sekretariatet. Saksframlegget baserer seg på rapportar, utgreiingar og anna skriftleg dokumentasjon som i hovudsak er motteke frå revisjonen. Vidare baserer utvalet seg på møtebøker, orienteringar frå administrasjonen og kontakt med tilsette, organisasjonar og publikum
- Kontrollutvalet har fått tilgang til all informasjon det vart bede om
- Kontrollutvalet var i perioden 25. – 26.8.14 på studietur til Hardanger

3. Måla til kontrollutvalet

- Å auke tillit og tryggleik for at fylkeskommunale oppgåver vert utført på best mogleg måte og at sakshandsaminga sikrar likebehandling og rettstryggleik
- Å auke kvalitet og effektivitet i dei interne rutinane
- Å optimalisere dei totale kontrollressursane i fylkeskommunen
- Å nytte dei fylkeskommunale midlane optimalt, med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat
- Å sikre ein profesjonell og effektiv revisjon
- Å sikre uavhengigheta mellom kontrollutvalet og administrasjonen på den eine sida og kontrollutvalet og den valde revisjonen på den andre sida

4. Opplæring av kontrollutvalet og andre

I mai 2014 deltok kontrollutvalet på studiesamling på Thon Hotel Bergen. Denne samlinga, saman med tidlegare gjennomførte studieturar, vart gjennomført saman med kontrollutvala i dei tre andre vestlandsfylka. Det er ikkje planlagt fleire slike samlingar i denne valperioden.

Hausten 2014 vart det i regi av Deloitte AS arrangert kurs i «Samfunnsansvar og antikorrupsjon» for kontrollutvalet, tilsette i fylkeskommunen og sentrale politikarar. Fylkesrådmannen hadde med seg heile leiargruppa på dette kurset. Det er også under planlegging kurs i «Habilitet» og «Kontrakt- og leverandøroppfølging» vinter/vår 2015. Kostnaden til desse kursa ligg inne som ein del av fastprisen i avtalen mellom Deloitte og fylkeskommunen.

5. Fylkeskommunen sin valde revisor - Deloitte AS

Fylkestinget vedtok i juninget 2012 å velje Deloitte AS som ekstern revisor for Hordaland fylkeskommune frå 1. juli 2012 til og med 30. juni 2016, med opsjon for HFK til å kunne forlengje avtalen med 2 år.

Ansvarlig revisor har vore partner Helge Roald Johnsen og han har levert eigenvurdering vedrørande at Deloitte er uavhengig i høve Hordaland fylkeskommune. I tillegg til dette har Deloitte orientert kontrollutvalet om vurderingar av eigen uavhengighet som dei har gjort fleire gonger i løpet av året.

6. Revisjon av kontrollutvalet sine rekneskapar

Kontrollutvalet har bede fylkesrevisoren i Møre og Romsdal om å revidere kontrollutvalet og sekretariat for kontrollutvalet sine egne rekneskapar. Dette vart gjort av omsyn til å ivareta kontrollutvalet si uavhengighet.

7. Sekretariat for kontrollutvalet

Sekretariatet har løyve til å selje tenester til andre kommunar i fylket. Dette har resultert i at sekretariatet har 17 kommunar som kjøper sekretariatstenester. To av kommunane har sagt opp avtalen og varsla at dei i 2015 vil vurdere om avtalen skal vidareførast eller om dei skal finn andre løysningar. I tillegg er sekretariatet også sekretariat for Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT). Grunna m.a. stort arbeidspress i sekretariatet, er avtalen med FKT sagt opp med verknad frå 1.7.2015. Sekretariatet har pr. 31.12.14 i alt 5 tilsette.

8. Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

FKT er ein interesseorganisasjon for kontrollutvala i Norge og deira sekretariat. Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune og sekretariatet er begge medlemmer i FKT.

FKT hadde sin årlege fagkonferanse og årsmøte i Haugesund i tidsrommet 3. – 4.06.2014. Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune hadde denne gongen Lars Erik Dalland som deltakar på konferansen.

Konferansen inneheld desse hovudtemaa: Nytt frå KMD, Er forvaltningsrevisjonsarbeid interessant utanfor kontrollutvalet?, Forvaltningsrevisjon som verktøy i kontrollarbeidet, Presentasjon av vegleiar om høyringer i kontrollutvala, Samfunnstryggleik og beredskap, Pensjonsproblematikk i kommunane, Kommunelovutvalet, mandat, arbeid og fokus på eigenkontroll og Antikorupsjon og etikkarbeid i kommunesektoren.

9. Norges kommunerevisorforbund (NKRF)

NKRF er ein interesseorganisasjon for kommunerevisorane. Sjølv om kontrollutvalet ikkje kan vera medlem i NKRF kan dei delta på den årlege kontrollutvalskonferansen som vart arrangert 5. – 6.2.2014. Frå Hordaland fylkeskommune deltok Elisabeth Næverlid Sævig frå kontrollutvalet og Kari Nygard frå sekretariatet.

Konferansen hadde m.a. slike tema: Kommunereforma, Kommunelovutvalget, Rettslig gransking av Troms Kraft AS, Helseledere i utakt med etikken - kontrollkomiteens rolle, Etikk i kommunal sektor, Forvaltningsrevisjon - kontroll eller læring?, Åpne møter - mulighet for å lukke møter. Habilitet, Effektivisering av kommunene, Bruk av statistikk – fallgruver og Rådmannens intern kontroll.

10. Kontrollutvalet til Hardanger

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune gjennomførte i tida 25. – 26.8.2014 studietur til Hardanger der utvalet besøkte Hardangerrådet, Ullensvang herad, Odda vidaregåande skule, Odda kommune og Smelteverkstomta næringsutvikling. Programmet inneheld m.a. dette: Samarbeid Hardangerrådet og fylkeskommunen, Samarbeid Ullensvang herad og fylkeskommunen, Omvising/orientering på Odda vidaregåande skule, Samarbeid Odda kommune og fylkeskommunen og Omvising og orientering på Smelteverkstomta.

11. Den økonomiske situasjonen i fylkeskommunen

Av rekneskapen for 2013 går det fram at netto driftsrekneskap er positivt med kr. 526.491.000, dvs. netto resultatgrad på 6,62 % (Sett opp mot sum driftsinntekter) medan gjennomsnitt for alle fylkeskommunane i Noreg (utanom Oslo) ligg ifølgje opplysningar frå SSB på netto resultatgrad på 6,0 % i 2013.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 3 prosent for å ha ei forsvarleg økonomisk drift. For Hordaland fylkeskommune har netto resultatgrad vore slik dei siste åra: 2010 (+ 5,5%), 2011 (+ 3,5 %) og 2012 (3,3 %) og 2013 (6,62%). Som vi ser av desse tala har fylkeskommunen eit resultat som også i 2013 er betre enn både tilrådinga frå TBU og snittet i fylkeskommunane.

Kontrollutvalet oppsummerte slik i sin uttale til årsrekneskapen:

«Kontrollutvalet ber fylkesrådmannen om å prioritere å sette fokus på forbetningsområda som kjem fram av revisjonsrapport nr. 11 frå Deloitte.»

Fylkesrådmannen gjorde i møte 19.9.14 greie for kva som er/vil verta gjort i høve forbetningsområda som kjem fram av revisjonsrapport nr. 11 frå Deloitte, som gjeld rekneskapsåret 2013. Kontrollutvalet gjorde på bakgrunn av denne orienteringa vedtak om å be fylkesrådmannen komme i møte 4.5.2015 for å orientere om ny status i høve punkt 6, fylkesvegar, i revisjonsrapporten.

12. Rekneskapsrevisjonen

Deloitte orienterte kontrollutvalet gjennom heile året om status når det gjeld rekneskapsrevisjonen. Deloitte sin plan for rekneskapsrevisjon vart presentert for utvalet hausten 2014. Også i 2014 har Deloitte hatt fokus på dei utfordringar som ligg i revisjon av fylkesvegane og samarbeidet med Riksrevisjonen i høve dette. Det har også i år vore fokus på utfordringar i høve Statens vegvesen når det gjeld rutinar rundt momskompensasjon.

Dei presenterte den gjennomførte interimrevisjonen for 2014 for kontrollutvalet i siste møte i 2014. Deloitte har i samband med interimrevisjonen gjort særskilde vurderingar av rutinar innan delar av intern kontrollen i fylkeskommunen.

På bakgrunn av denne orienteringa har utvalet bede om at fylkesrådmannen kjem i møte 16.2.2015 for å gjera greie for kva tiltak som vil verta sett i verk for å få fleire til å bruke det elektroniske innkjøpssystemet, jf. punkt 2.2 i rapporten. Kontrollutvalet tok elles interimrevisjonsrapporten til orientering.

13. Gjennomførte forvaltningsrevisjonar

Forskrift om kontrollutvalg § 9. Forvaltningsrevisjon lyd slik:

”Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel.

Forvaltningsrevisjon kan utføres av andre enn den som er ansvarlig for revisjon av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap eller et kommunalt eller fylkeskommunalt foretaks årsregnskap.”

Kontrollutvalet vurderer m.a. kvaliteten i sakshandsaminga og om vedtak og premisser er tilstrekkeleg klårt utforma til at vedtaka kan effektuerast. I punkta nedanfor kjem kort omtale av dei forvaltningsrevisjonane som kontrollutvalet har handsama i 2014.

13.1. Plan for forvaltningsrevisjon - Rullering

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 10 Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon lyd slik:

”Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.”

Gjeldande plan vart handsama av fylkestinget i 2012 og det vart m.a. gjort slikt vedtak:

«Planen skal reviderast og evaluerast minst ein gong i valperioden. Fylkestinget delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne ”revisjonen” og evalueringa.»

På bakgrunn av dette bad kontrollutvalet i 2014 Deloitte om å gjennomføre ein prosess med sikte på å rullere gjeldande plan. Arbeidet vart samkøyrd med tilsvarende arbeid når det gjeld plan for selskapskontroll. Prosessen vart basert på ein overordna analyse av fylkeskommunens verksemd ut frå risiko- og vesentlighetsvurderingar, med sikte på å identifisera behovet for forvaltningsrevisjon på dei ulike sektorar og verksemdar. For å sikre at plan for forvaltningsrevisjon speglar dei mest vesentlege risikoområda i forvaltninga vart det gjennomført ei undersøking for å avdekkje eventuelle endringar i risikobilete. Resultatet av dette arbeidet vart lagt fram for kontrollutvalet i eit prosessmøte med føremål å gjera ei prioritering av dei mest risikofylte prosjekta.

Kontrollutvalet enda opp med desse forvaltningsrevisjonsprosjekta i prioritert gruppe:

1. *Rusførebyggjande arbeid*
2. *Drift og vedlikehald av fylkesvegar*
3. *Regionale utviklingsmidlar (RUP)*
4. *Skuleskyssordninga*
5. *KOSTRA-rapportering*
6. *Tryggleik og beredskap*
7. *Vurderingsarbeidet i vidaregåande skular*
8. *Oppfølging av minoritetsspråklege elevar*
9. *Inntektskontroll knytt til Skyss og billetteringssystem*
10. *Arbeid med regionale planar*
11. *Offentlege innkjøp*
12. *Forvaltninga av kunst og verdifulle gjenstandar som er i fylkeskommunal eige*
13. *Arkivering, journalføring og offentlighet*

Det ligg også føre ei rekke prosjekt i uprioritert gruppe.

13.2. Forvaltningsrevisjon forholdet mellom skuleeigar og skule

Kontrollutvalet bestilte i slutten av 2013 forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skule. Revisjonsrapport vart levert hausten 2014 og fylkestinget gjorde i oktobertinget på bakgrunn av denne slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport ”Forholdet mellom skuleeigar og skular”, ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. *Utvikle kvalitetssystemet slik at ein får eit system som i større grad bidrar til å vurdere om alle krav i opplæringslova blir følgd, herunder:*
  - *etablere eit avviksmeldesystem som bidrar til å sikre at avvik frå opplæringslova blir meldt, handtert og dokumentert, utan at dette medfører store rapporteringskrav for den einskilde lærar.*

- vurdere å gjennomføre risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område for å bidra til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift.
2. Vidareutvikle plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å
    - utarbeide meir skriftleg rettleiing eller døme på korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane, mellom anna for å sikre fokus på gjennomføring
    - gjennomføre planlagt opplæring i analyseverktøyet PULS for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av systemet
    - i større grad gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde
  3. Avklare kva oppfølging rektorane saknar med omsyn til mellom anna økonomispørsmål, og vurdere å vidareutvikle den oppfølginga som blir gitt.
  4. Klargjere regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert.
  5. Prioritere planlagt arbeid med å utarbeide omtaler av ansvar og prosedyrar innan personalområdet.
  6. Utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga.
  7. Sikre at skuleeigar i sine rapporter frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda for å holde fokus på dette overordna målet.
  8. Sikre at oppfølgingsdialogen med skulane også har fokus på skulen si vurdering av sluttårsaker i tillegg til den informasjonen som går fram av statistikken for å sikre best mogleg tilpassing av tiltak.
  9. Sikre at dei skulane som kunne ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, når det gjeld gjennomføring, får informasjon og blir følgt opp systematisk i høve til dette.
  10. Laga ein handlingsplan innan 2.1.2015 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

13.3. Forvaltningsrevisjon av internkontrollsystem og HMT

Kontrollutvalet bestilte i slutten av 2013 forvaltningsrevisjon av internkontroll og HMT. Revisjonsrapport vart levert i slutten av 2014 og den inneheld desse 15 tilrådingane:

1. Gjere tydeleg at fylkesrådmannen har eit overordna ansvar for arbeidet med kvalitet, HMT og informasjonstryggleik.
2. Vurdere å innføre årlege oppdragsbrev eller tilsvarande systematisering av måltal og krav til dei enkelte leiarar, og forsikre seg om at alle leiarar kjenner til kva fullmakter dei har.
3. Utvikle styrande dokument slik at det går fram meir konkrete krav til internkontrollen og korleis dei ulike prosessane/aktivitetane i internkontrollen er meint å fungere, under dette:
  - a) Setje tydelegare krav til korleis einingsleiarar og fylkesdirektørar skal følgje opp internkontrollen i eigne einingar.
  - b) Setje tydelegare krav til risikovurderingar og kva rolle desse skal spele i kvalitetsarbeidet i fylkeskommunen (ikkje berre innanfor HMT og informasjonstryggleik, men på alle område der det er fastsett mål, reglar og krav til rapportering).
4. Syte for at alle einingar og avdelingar tar i bruk risikovurderingar som eit verktøy i kvalitets- og internkontrollarbeidet for å kartlegge risiko for svakheiter knytt til måloppnåing, regeletterleving og rapportering.
5. Sikre at alle einingar og avdelingar set i verk risikoreduserande tiltak basert på gjennomførte risikovurderingar, og at dei utarbeider tilstrekkeleg med kontrollerande rutinar.
6. Vurdere korleis ein kan bruke innspel frå brukarar og tilsette på ein meir systematisk måte for å forbetre tenestene.
7. Få på plass system for dokumentstyring med rutinar for godkjenning og oppdatering av prosedyrar.
8. Sikre at alle leiarar og tilsette set seg inn i fylkeskommunen sine etiske retningslinjer, og gjere tiltak for å setje rette merksemd mot førebygging av korrupsjon og misleghald.

9. *Gi tilstrekkeleg opplæring til leiarar og tilsette i kvalitetsarbeid og bruk av kvalitetssystemet, og som ein del av dette gi alle tilsette tilstrekkeleg informasjon om målet med avvikshandsaminga og korleis ein registrerer og følgjer opp avvik.*
10. *Vurdere å omtale varslingsrutinane i modulen for avviksregistrering i det elektroniske kvalitetssystemet, slik at det vert lettare for dei tilsette å forstå skilnaden mellom dei to typane meldingar.*
11. *Fastsetje tydelegare krav til korleis leiarar skal gjennomføre oppfølging av internkontrollen i si verksemd, og som ein del av dette korleis dei skal følgje opp resultatata frå eigenkontrollen.*
12. *Setje krav til at alle underliggande einingar (til dømes Skyss) rapporterer om arbeidet med HMT og internkontroll.*
13. *Sikre at alle einingar har system og rutinar på plass i samsvar med krav til internkontroll i arbeidsmiljølova § 3-1 (2). Spesielt må fylkeskommunen sjå til:*
  - a) *at dei einingane som ikkje har fastsett eigne mål for HMT i eininga gjer det.*
  - b) *at alle einingar gjennomfører HMT-kartlegging – td. vernerundar, vernemøte mv. og utarbeider handlingsplanar med bakgrunn i funn frå desse kartleggingane.*
  - c) *at einingsleiarar systematisk følgjer opp internkontrollen i eiga eining.*
14. *Vurderer om verneområda på nokre av skulane er for store til at verneombodet har full oversikt og kan ivareta sine oppgåver på ein forsvarleg måte.*
15. *Syte for at det kjem på plass tilstrekkeleg internkontroll knytt til elektronisk behandling av personopplysningar (jf. krav i personopplysningsforskrifta). Under dette m.a.*
  - a) *At avdelingar og einingar får oversyn over behandlingar av personopplysningar i systema dei arbeider med, og at dette vert samla i ei oversikt for fylkeskommunen.*
  - b) *At det vert gjennomført risikovurderingar knytt til system som behandlar personopplysningar.»*

På bakgrunn av rapporten vedtok kontrollutvalet i desember 2014 slik innstilling til fylkestinget:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan "HMT og internkontroll", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. *Setje i verk naudsynte tiltak i høve dei 15 tilrådingane som går fram av punkt 6 i rapporten.*
2. *Laga ein handlingsplan innan 1.6.2015 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»*

13.4. Forvaltningsrevisjon av prosjektstyring

Kontrollutvalet bestilte i møte 18.12.13 forvaltningsrevisjon av prosjektstyring i Hordaland fylkeskommune. Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og problemstillingar:

«Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke om fylkeskommunen har eit tilfredsstillande og fungerande prosjektstyringssystem, og om det er etablert gode rutinar for å lære av erfaringar frå gjennomførte prosjekt. Fokuset vil vere på byggeprosjekt som fylkeskommunen har gjennomført.

Med bakgrunn i dette føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

1. **Har fylkeskommunen eit tilfredsstillande prosjektstyringssystem? Under dette:**
  - a. *Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for initiering, prioritering og planlegging av investeringsprosjekt?*
  - b. *Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for gjennomføring av prosjekt, og blir desse følgt?*
  - c. *Er det etablert tenleg rutinar for kvalitetssikring av prosjektplanlegging og gjennomføring?*
  - d. *Er det etablert tilstrekkelege rutinar for risikoanalysar av prosjekt?*

- e. Er det etablerte tilstrekkelege rutinar for rapportering (t.d. for framdriftsplan, budsjett, avvik, endringar) og vert rapporteringsrutinar etterlevd?
- f. Har fylkeskommunen tilstrekkeleg avvikshandteringssystem knytt til prosjektstyringa?

2. **Blir prosjekt organisert med klare rolle- og ansvarsforhold? Under dette:**

- a. Har fylkeskommunen tilstrekkelege rutinar for prosjektorganisering (når det gjeld ansvar, roller og mynde) og blir dei følgde?
- b. Har fylkeskommunen tilstrekkeleg kompetanse og ressursar til å gjennomføre tilfredsstillande prosjektstyring?
- c. Blir det gitt tilstrekkeleg opplæring i prosjektstyring til dei som har ansvar for å gjennomføre prosjekt for fylkeskommunen?

3. **Har fylkeskommunen tilfredsstillande system for avslutning av prosjekt?**

- Er det etablert tilfredsstillande rutinar for evaluering og erfaringsoverføring/kunnskapsdeling frå gjennomførte prosjekt?
- Har fylkeskommunen retningslinjer for administrativ og/eller politisk godkjenning av endelig prosjektrekneskap?»

Revisjonsrapport skal handsamast i kontrollutvalet 16.2.15 med tanke på vidare handsaming i fylkestinget i mars 2015.

13.5. Forvaltningsrevisjon av rusførebyggande arbeid

Kontrollutvalet vedtok i møte 15.12.14 å gjennomføre forvaltningsrevisjon av «Rusførebyggande arbeid». Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og problemstillingar:

«Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke korleis skulane arbeider rusførebyggande, og korleis dei følgjer opp dersom det er avdekka rusproblem ved den enkelte skule. Vidare er det eit føremål å undersøke korleis fylkeskommunen og skulane samarbeider med andre aktuelle aktørar innanfor rusførebyggande arbeid som t.d. politi, skulehelsetenesta, NAV eller forskingsmiljø. Med bakgrunn i dette føremålet har Deloitte utarbeidd følgjande forslag til problemstillingar:

1. I kva grad arbeider skulane systematisk og målretta med det rusførebyggande arbeidet?
  - a) Er det gjort systematiske kartleggingar og vurderingar av kva som er dei viktigaste utfordringane på dette området?
  - b) I kva grad er det utarbeidd planar for det rusførebyggande arbeidet?
  - c) Kva er dei viktigaste rusførebyggande tiltaka ved vidaregåande skular i Hordaland fylkeskommune?
  - d) I kva grad blir det sett i verk tiltak for å følgje opp tilfelle der det blir avdekka rusproblem?
  - e) Blir eventuelle planar for rusførebyggande arbeid i tilstrekkeleg grad følgd opp ved dei enkelte skulane?
  - f) I kva grad legg skuleleiinga til rette for rusførebyggande arbeid og for at dei tilsette skal kunne delta i planlegging og gjennomføring av dette arbeidet?
2. I kva grad er det etablert samarbeid med føresette og andre samarbeidspartnarar i samband med det rusførebyggande arbeidet ved skulane?
  - a) I kva grad samarbeider fylkeskommunen og skulane med andre relevante aktørar, som skulehelsetenesta, politi mv i samband med det rusførebyggande arbeidet?
  - b) I kva grad har fylkeskommunen etablert samarbeid med relevante forskingsmiljø for å avdekke rusproblem og få naudsynt kunnskap om korleis rusførebyggande tiltak fungerer?
  - c) I kva grad deltar elevane sjølv og elevane sine foreldre i planlegging og gjennomføring av det rusførebyggande arbeidet?»

Revisjonsrapport skal etter planen vera ferdig til handsaming i kontrollutvalet innan utgangen av juni 2015.

13.6. Forvaltningsrevisjon av drift og vedlikehold av fylkesvegar

Kontrollutvalet vedtok i møte 15.12.14 å gjennomføre forvaltningsrevisjon av «Drift og vedlikehold av fylkesvegar». Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og problemstillingar:

«Føremålet med prosjektet vil vere å undersøke i kva grad Hordaland fylkeskommune har følgd opp drifts- og vedlikehaldsstrategien for fylkesvegnettet som vart vedteken i 2011.

Med bakgrunn i føremålet er det formulert følgjande problemstillingar:

1. I kva grad er arbeidet med oppfølging av strategien organisert på ei føremålstenleg måte?
  - a. Er alle relevante aktørar representert i arbeidet?
  - b. Er rollar og ansvar klart definert?
2. I kva grad er det etablert planar, system og rutinar knytt til oppfølging av strategien?
  - a. Er det utarbeidd tiltaks-/handlingsplanar for arbeidet?
  - b. Er det etablert rutinar for rapportering knytt til arbeidet med drifts- og vedlikehaldsstrategien?
  - c. Er det etablert retningslinjer/rutinar for vurdering og handtering av risiko knytt til realisering av strategien?
  - d. Er det etablert rutinar for å innhente/oppdatere faktagrunnlaget/status knytt til drift og vedlikehold av fylkesvegnettet?
  - e. Er det etablert rutinar for evaluering av resultat/måloppnåing?
  - f. Er det etablert rutinar for revisjon av strategien undervegs?
3. I kva grad er det gjennomført tiltak for å sikre meir kostnadseffektiv bruk av midlar til drift av vegnettet?
  - a. I kva grad er det utarbeidd kontraktsstrategiar for driftskontraktar?
  - b. Blir erfaringar med ulike kontraktsmodellar vurdert og dokumentert?
  - c. Er ansvar og oppgåver knytt til kontraktsoppfølging definert og fordelt?
  - d. Er det etablert tenlege rutinar for kontraktsoppfølging?
  - e. I kva grad prioriteringar/tiltak i strategien reflektert i dei årlege leveranseavtalane mellom fylkeskommunen og Statens vegvesen?
4. I kva grad er det gjennomført tiltak for å stoppe veksten i forfallet på vegkapitalen?
  - a. I kva grad er økonomiske løyvingar til vedlikehold i samsvar med mål og strategiar?
  - b. I kva grad får fylkespolitiske organ oppdatert informasjon om vedlikehaldssituasjonen i samband med budsjettprosessen?
  - c. Er storleik og fordeling av løyvingar til vedlikehold basert på dokumenterte risikovurderingar?
  - d. I kva grad prioriteringar/tiltak i strategien reflektert i dei årlege leveranseavtalane mellom fylkeskommunen og Statens vegvesen?
5. I kva grad påverkar samhandlinga mellom Hordaland fylkeskommune og Statens vegvesen arbeidet med drifts- og vedlikehaldsutfordringane på fylkesvegnettet?
  - a. I kva grad er det dokumenterte rutinar for samhandlinga mellom Hordaland fylkeskommune og Statens vegvesen?
  - b. Er det etablert særskilde rutinar for samhandling og rapportering knytt til gjennomføring av drift- og vedlikehaldsstrategien?
  - c. Er det gjennomført dokumenterte evalueringar av samarbeidet og rammeavtalen mellom Hordaland fylkeskommune og Statens vegvesen?
  - d. I kva grad understøttar rammeavtalen arbeidet med drifts- og vedlikehaldsutfordringane på fylkesvegnettet?»

Revisjonsrapport skal etter planen vera ferdig til handsaming i kontrollutvalet innan utgangen av juni 2015.

14. Gjennomførte selskapskontrollar

Forskrift om kontrollutvalg § 13. Selskapskontroll lyd slik:

”Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegere til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll.”

14.1. Plan for selskapskontroll - Rullering

Gjeldande plan vart handsama av fylkestinget i 2012 og det vart m.a. gjort slikt vedtak:

«Planen skal reviderast og evaluerast minst ein gong i valperioden. Fylkestinget delegerer mynde til kontrollutvalet til å gjera denne ”revisjonen” og evalueringa.»

På bakgrunn av dette bad kontrollutvalet i 2014 Deloitte om å gjennomføre ein prosess med sikte på å rullere gjeldande plan. Arbeidet vart samkøyrd med tilsvarande arbeid når det gjeld plan for forvaltningsrevisjon.

Proessen vart basert på ein overordna analyse av fylkeskommunens verksemd ut frå risiko- og vesentlighetsvurderingar, med sikte på å identifisera behovet for selskapskontroll knytt til fylkeskommunen sine eigarskap. For å sikre at plan for selskapskontroll speglar dei mest vesentlege risikoområda ved fylkeskommunen sin eigarskap vart det gjennomført ei undersøking for å avdekkje eventuelle endringar i risikobilete. Resultatet av dette arbeidet vart lagt fram for kontrollutvalet i eit prosessmøte med føremål å gjera ei prioritering av dei mest risikofylte prosjekta.

Kontrollutvalet enda opp med desse selskapskontrollprosjekta i prioritert gruppe:

1. *Hardangerbrua AS – er sett i bestilling*
2. *Fastlandssamband Halsnøy AS – er sett i bestilling*
3. *Bompengeselskapa*
4. *Storeholmen VTA*
5. *Arkivplikta til selskap fylkeskommunen har eigarskap i*
6. *Hordaland Teater LL*

Det ligg også føre 7 andre prosjekt i uprioritert gruppe.

14.2. Selskapskontroll av Fastlandssambandet Halsnøy AS

Kontrollutvalet bestilte våren 2014 selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS med slikt føremål og problemstillingar:

«Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Fastlandssamband Halsnøy AS. Vidare vil føremålet med selskapskontrollen vere å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk.»

Følgjande problemstillingar vil bli undersøkte:

A) Problemstillingar knytt til den fylkeskommunale eigarskapsforvaltninga:

1. *Utøver Hordaland fylkeskommune kontroll med Fastlandssamband Halsnøy i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing?*
  - a. *Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Fastlandssamband Halsnøy i samsvar med sentrale tilrådingar frå KS?*
  - b. *Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Fastlandssamband Halsnøy i samsvar med fylkeskommunen si eigarskapsmelding og andre fylkeskommunale vedtak og føringar?*
  - c. *Blir Hordaland fylkeskommune tilstrekkeleg informert om drifta og utviklinga i selskapet?*

B) Problemstillingar knytt til drifta i selskapet:

2. *I kva grad blir krav og retningslinjer som Hordaland fylkeskommune stiller til sine selskap etterlevd av Fastlandssamband Halsnøy?*
  - a. *Driv selskapet i samsvar med vedtektene og krav i Hordaland fylkeskommune si eigarskapsmelding?*
3. *Er det ei tydeleg rolle- og ansvarsfordeling mellom eigar, styret og selskapet si daglege leiing?*
  - a. *I kva grad har styret i Fastlandssamband Halsnøy rutinar for å følgje opp avtalen med Via Futura AS om kjøp av administrasjonstenester?*
  - b. *I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp avtalen med Bro- og tunnelselskapet som driftsoperatør for sambandet?*
4. *I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp bompenggeavtalen og avtale om drift av innkrevningssystem med Statens vegvesen?*
5. *Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre etterleving av sentrale krav innanfor regelverket knytt til:*
  - a. *Aksjelova*
  - b. *Offentlege innkjøp*
  - c. *Offentleggjering*
6. *Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre ein økonomisk forsvarleg drift?*
  - a. *Har selskapet ein forsvarlig eigenkapital jf. aksjelova § 3-4?*
  - b. *I kva grad har selskapet etablert rutinar for økonomistyring?*
  - c. *Kva er eventuelle utfordringar knytt til selskapet sin økonomiske drift?*

Dei andre to eigarkommunane i selskapet, Stord og Kvinnherad kommune, vart invitert til å delta i prosjektet, men begge takke nei til å delta.

Revisjonsrapport skal etter planen handsamast i kontrollutvalet 16.2.15 med tanke på vidare handsaming i fylkestinget i mars 2015.

14.3. Selskapskontroll av Hardangerbrua AS

Kontrollutvalet bestilte våren 2014 selskapskontroll av Hardangebrua AS med slikt føremål og problemstillingar:

Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Hardangerbrua AS. Vidare vil føremålet med selskapskontrollen vere å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk.

Følgjande problemstillingar vil bli undersøkte:

1. Utøver Hordaland fylkeskommune kontroll med Hardangerbrua i samsvar med politiske vedtak og etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing?
  - a. Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Hardangerbrua i samsvar med sentrale tilrådingar frå KS?
  - b. Utøver Hordaland fylkeskommune eigarstyring av Hardangerbrua i samsvar med fylkeskommunen si eigarskapsmelding og andre fylkeskommunale vedtak og føringar?
  - c. Blir Hordaland fylkeskommune tilstrekkelig informert om drifta og utviklinga i selskapet?
2. I kva grad blir krav og retningslinjer som Hordaland fylkeskommune stiller til sine selskap etterlevd av Hardangerbrua?
  - a. Driv selskapet i samsvar med vedtektene og krav i Hordaland fylkeskommune si eigarskapsmelding?
3. Er det ei tydeleg rolle- og ansvarsfordeling mellom eigar, styret og selskapet si daglege leiing?
  - a. I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp driftsavtalen med Vegamot AS
4. I kva grad har selskapet rutinar for å følgje opp bompenggeavtalen og avtale om drift av innkrevningssystem med Statens vegvesen?
5. Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre etterleving av sentrale krav innanfor regelverket knytt til:
  - a. Aksjelova
  - b. Offentlege innkjøp
  - c. Offentleggjering
6. Har selskapet system og rutinar som bidrar til å sikre ein økonomisk forsvarleg drift?
  - a. Har selskapet ein forsvarlig egenkapital jf. aksjelova § 3-4?
  - b. I kva grad har selskapet etablert rutinar for økonomistyring?
  - c. Kva er eventuelle utfordringar knytt til selskapet sin økonomiske drift?

Punkt 1 og delar av punkt 3 av problemstillingane gjeld Hordaland fylkeskommune si eigarstyring medan deler av punkt 3 og resten av punkta gjeld rutinar i selskapet.

Dei andre 7 eigarkommunane; Bergen, Granvin, Voss, Eidfjord, Ulvik, Ullensvang og Kvam, vart invitert til å delta i dette prosjektet. Alle unntatt Bergen og Granvin, har takka ja til å delta.

Revisjonsrapport skal etter planen handsamast i kontrollutvalet 16.2.15 med tanke på vidare handsaming i fylkestinget i mars 2015.

15. Andre saker

15.1. Uttale om prosjektrekneskapar

Kontrollutvalet har hatt 18 prosjektrekneskapar til handsaming i 2014. Prosjektrekneskapane har vorte levert i tråd med Hordaland fylkeskommune sine rutinar for handsaming av prosjektrekneskapar som vart vedteke av fylkestinget 15.10.13.

Likevel har kontrollutvalet merka seg at det for nokre prosjekt har teke opp til 8 år frå siste løyving blei gitt, til endeleg rekneskap ligg føre. Utvalet har på bakgrunn av dette i sin uttale ved fleire høve sagt dette:

«Det vil vera ei føremon om ein i framtida kan finne fram til rutinar som gjer at ein kan avslutte slike prosjektrekneskapar tidligare.»

15.2. Øvrige saker i kontrollutvalet i 2014

- Orientering om arbeid med etikk i Hordaland fylkeskommune
- Henvending om Rv 569 Dalseid – Eidslandet – vernestatus og verneverdi
- Orientering om årsakene til overskridingane på Fv48 Tyssetunnellen og kvifor dette ikkje er vorte rapport politisk på eit tidlegare tidspunkt.
- Orientering om status når det gjeld påstandane i media om dårleg sikkerhet og opplæring for vognførarar på Bybanen.

OPPFØLGING AV TIDLEGARE GJENNOMFØRTE FORVALTNINGSREVISJONAR OG SELSKAPSKONTROLLAR

Kontrollutvalet har i løpet av 2014 følgt opp status på kva tiltak som er sett i verk i høve fylkestinget sine vedtak på tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskapskontrollar. Resultatet av dette arbeidet går fram av punkta under.

1. Forvaltningsrevisjon bruk av digitale verktøy og læremiddel i vidaregåande skule

Fylkestinget handsama forvaltningsrevisjonsrapporten 12.06.12 og gjorde slikt vedtak:

Fylkestinget ber fylkesrådmannen syte for at desse forslaga til tiltak i samband med Forvaltningsrevisjonsrapport "Bruk av digitale verktøy og læremiddel i vidaregåande skule" vert følgt opp ved at det vert:

Laga ein handlingsplan innan 01.10.2012, som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga av følgjande tiltak:

- *Tiltak for å betre samarbeidet og kommunikasjonen mellom opplæringsavdelinga, skulane og IT-seksjonen.*
- *Vurdering av om det er behov for tiltak for å betre opplæringstilbodet i distrikta, t.d. gjennom å betre dialogen mellom ePedagogar og skuleleiingane.*
- *Gjere analysar av rapportering om digital grunnkompetanse blant tilsette og setje i verk tiltak som er eigna for å redusere manglar på kompetanse innanfor bruk av digitale verktøy og læremiddel.*
- *Auka fokus på pedagogisk bruk av digitale verktøy og læremiddel (IKT som ein integrert del av undervisninga) og klasseleiing i "digitale" klasserom.*
- *Bidra til at PDS-funksjonane i større grad vert involverte i skuleleiinga sitt arbeid med digital utvikling ved alle dei vidaregåande skulane i fylket, og særleg vurderer ei klargjering av IKT konsulenten si rolle i skulane si digitale utvikling.*
- *Arbeide for at dei faglege arbeidsutvala i større grad vert nytta som ein arena for kompetanseutvikling- og deling for pedagogisk bruk av digitale verktøy og læremiddel i alle fag ved dei vidaregåande skulane.*
- *Sikre at digitale utvikling får naudsynt fokus i opplæringsavdelinga sitt oppfølgingsarbeid ovanfor skulane.*
- *Setje i verk tiltak som sikrar at alle skuleleiingane har tilstrekkeleg fokus på utviklinga av digital kompetanse, og arbeider for å redusere skiljet mellom skulane som satsar på arbeidet med digitale verktøy og læremiddel og dei som i liten grad satsar på det*

Kontrollutvalet har følgt denne forvaltningsrevisjonen opp ved 5 høve gjennom heile 2013 og 2014. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen i møte 3.11.14 vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen på forvaltningsrevisjon av «Bruk av digitale verktøy og læremiddel i vidaregåande skular» og seier seg ferdig med saka.»

2. Forvaltningsrevisjon innan sjukefråvær

Fylkestinget handsama forvaltningsrevisjonsrapport innan sjukefråvær som sak 84/12 i møte 12.12.12 og gjorde slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport «Sjukefråvær i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

1. Betre kompetansen til leiarane slik at dei kan hente ut føremålstenlege statistikkar frå personalportalen ut frå eigne behov.
2. Sikre korrekt innrapportering av sjukefråvær i personalportalen.
3. Systematisere og analysere dokumentasjon knytt til avslag på refusjonskrav for å sikre utvikling og læring.
4. Lage ein handlingsplan innan 01.02.2013 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga.

Handlingsplan vedrørende denne forvaltningsrevisjonen vart levert til fylkestinget i mars 2013 med melding om at mange av tiltaka skulle vera gjennomført i første halvår 2013 medan nokre hadde frist til utgangen av 2013. Kontrollutvalet har følgd forvaltningsrevisjonen opp ved 4 høve gjennom 2013 og 2014. I samband med kontrollutvalet si handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen i møte 15.12.14 vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ser positivt på at 13 av 19 tiltak i revisjonsrapporten er ferdig gjennomført. På bakgrunn av at det framleis er 6 viktige punkt som ikkje er ferdig gjennomført seier kontrollutvalet seg framleis ikkje heilt nøgd og ber om ny status i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.5.2015.»

3. Forvaltningsrevisjon samhandling på vegnettet

Fylkestinget handsama forvaltningsrevisjonsrapport samhandling på vegnettet som sak 85/12 i møte 12.12.12 og gjorde slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport «Samhandling på vegområdet i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

1. Etablere formaliserte prosjektspesifikke møte for oppfølging av investeringsprosjekt (ref. eigarstyringsmøte i Sogn og Fjordane).
2. Vurdere om det vil vere føremålstenleg å nytte eit nettbasert system for dokumentdeling mellom fylkeskommunen og vegvesenet knytt til vegprosjekt.
3. Etablere meir formaliserte rutinar for den årlege evalueringa av rammeavtalen og vurdere om dette til dømes kan gjerast i samarbeid med dei andre fylkeskommunane i Region Vest.
4. Trekkje Vegvesenet og andre fylkeskommunar inn i arbeidet med å utarbeide praktiske rutinar for å handtere nye krav til budsjettering og rekneskapsføring i investeringsrekneskapen, og handtering av fleirårige prosjekt.
5. Vurdere om ingeniørkompetansen innan samferdsleavdelinga er tilstrekkeleg.
6. Lage ein handlingsplan innan 15.02.2013 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga.

Kontrollutvalet handsama svaret i møte 06.05.14 og gjorde då slikt vedtak:

«Kontrollutvalet registrerer at det er gjort lite til no for å følgje opp fylkestinget sitt vedtak. På bakgrunn av dette seier kontrollutvalet seg ikkje nøgd med oppfølginga og ber om ny status i form av skriftleg tilbakemelding innan 17.11.2014.»

Fylkesrådmannen leverte ny status i høve vedtaket i starten av januar 2015. Svaret vart handsama i kontrollutvalet i møte 16.2.15 der det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet registrerer at det er sett i gang fleire positive prosessar for å følgje opp fylkestinget sitt vedtak, men at ferdigstilling for nokre vil skje i løpet av første kvartal 2015 og i løpet av første halvår 2015. På bakgrunn av dette ber kontrollutvalet om at fylkesrådmannen kjem med ny skriftleg status på området innan 17.4.15. I denne tilbakemeldinga er det ønskjeleg med meir konkrete fristar for gjennomføring av tiltaka, jf. vedtak i fylkestinget 12.12.12 punkt 6.»

4. Forvaltningsrevisjon innan vedtaksoppfølging

Kontrollutvalet bestilte forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging i 2012 og revisjonsrapport vart levert i starten av 2013. Fylkestinget gjorde på bakgrunn av den levert rapporten slikt vedtak i møte 13.3.13:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Vedtaksoppfølging i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

- 1. Etablere oversikt over vedtak som er fatta i politiske organ som enkelt kan gje administrasjonen og politikarar informasjon om status for gjennomføring/effektivering.*
- 2. Utarbeide rutinar for arbeidet med iverksetting, gjennomføring og oppfølging av politiske vedtak, herunder etablerer rutinar for status- eller avviksrapportering til politisk nivå.*
- 3. Klargjere og samle alle gjeldande rutinar i ei handbok for sakshandsamarar som mellom anna:
  - a) Utdjupar korleis habilitetsvurderingar skal gjerast i fylkeskommunen.*
  - b) Klargjer i kva grad tidsramme, tidsplan eller frist for gjennomføring/iverksetting skal innarbeidast i saksutgreiingane.*
  - c) Inneheld sjekklister for saksutgreiing for å sikre at alle saker blir vurderte i forhold til eit overordna sett reglar og sakshandsamingsprinsipp.*
  - d) Sikrar at politikarane får informasjon om og når oversendingsforslag vil bli svara på av administrasjonen.*
  - e) Sikrar tilstrekkeleg tid til kvalitetssikring av politiske saker til dømes ved å utvikle rettleiande fristar for kvalitetssikringsprosessen.**
- 4. Utvikle tiltak for å sikre betre utnytting av kompetanse på tvers av ansvarsområde og avdelingar.*
- 5. Laga ein handlingsplan innan 1.5.2013 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*

Kontrollutvalet har følgd denne forvaltningsrevisjonen opp ved 5 høve gjennom 2013 og 2014. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen i møte 3.11.14 vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen på forvaltningsrevisjon av «Vedtaksoppfølging» og seier seg ferdig med saka.»

5. Forvaltningsrevisjon innan personalforvaltning

Kontrollutvalet bestilte forvaltningsrevisjon innan personalforvaltning i 2012. Revisjonsrapport vart levert våren 2013 og fylkestinget gjorde på bakgrunn av denne slikt vedtak i møte 11.6.13:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Personalforvaltning i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

- 1. Forbetre operative rutinar og prosedyrar knytt til personalforvaltninga, under dette klargjere kva konkrete oppgåver som er tillagt leiingar med personalansvar, sikre konsekvent bruk av omgrep og samsvar mellom ulike dokument.*
- 2. Vurdere korleis samhandlinga mellom personalseksjonen og linja kan strukturast og forbetrast for å sikre eit godt og effektivt samarbeid.*

3. Halde fram med å følgje opp implementeringa av Personalportalen og kvalitetssystemet, og utvikle systema i samsvar med tilbakemeldingar frå brukarane.
4. Vurdere om verktøya for oppfølging av medarbeidersamtalar i Personalportalen er føremålstenleg utforma, og gje leiarar med personalansvar tilstrekkeleg opplæring i korleis dei skal bruke desse verktøya.
5. Kommunisere tydeleg til leiarane kva retningsliner på personalområdet som til ei kvar tid er gjeldande, og korleis dei er forventa å bruke kvalitetssystemet.
6. Sikre at tillitsvalte frå alle relevante arbeidstakarorganisasjonar får tilbod om å bli inkludert i rekrutteringsprosessar og prosessar kring handtering av overtaligheit, i samsvar med fylkeskommunen sine retningsliner.
7. Sikre at arbeidsmiljølova og fylkeskommunen sine retningsliner for førerrett blir tydeleg kommunisert og etterlevd av alle delar av organisasjonen.
8. Sikre at skulane handterer overtaligheit i samsvar med fylkeskommunen sitt rundskriv, under dette vurdere å innføre kontrollar knytt til korleis overtalige blir identifisert ved dei vidaregåande skulane.
9. Sikre at informasjon om tilsette sin ansiennitet i Personalportalen er korrekt.
10. Sikre at medarbeidarar blir følgt opp på ein tilstrekkeleg måte i prøvetida, i samsvar med fylkeskommunen sine retningsliner.
11. Sikre at alle medarbeidarar får tilbod om årleg medarbeidersamtale, i samsvar med fylkeskommunen sine retningsliner.
12. Klårgjere retningslinene for formell irettesetting/åtvaringar til tilsette, og vurdere behovet for å utarbeide ytterlegare prosedyrar for handtering av vanskelege personalsaker.
13. Følgje opp vedtak om ufrivillig deltid i sak 110/12 i fylkesutvalet, under dette setje i verk kartlegging av ufrivillig deltid, og rapportere kvart halvår i samsvar med vedtaket.
14. Sikre at regelverket om offentlege anskaffingar, vikarbyrådirektivet og forskrift om lønns og arbeidsvilkår blir følgt ved inn leige av vikarar frå vikarbyrå.
15. Laga ein handlingsplan innan 1.10.2013 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.
16. Fylkestinget ber om at §14-4a om rett til stilling for deltidstilsette tilsvarande faktisk arbeidstid vert innarbeidd og implementert.

Kontrollutvalet har følgt denne forvaltningsrevisjonen opp ved 2 høve gjennom 2013 og 2014. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen i møte 16.2.15 vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet registrerer at ei rekke tiltak er sett i verk for å følgje opp fylkestinget sitt vedtak, men at ferdigstilling for nokre få av desse vil skje i løpet av første halvår 2015. På bakgrunn av dette ber kontrollutvalet om at fylkesrådmannen kjem med ny skriftleg status på området innan 30.06.15.»

6. Forvaltningsrevisjon innan fagopplæring

Revisjonsrapport innan fagopplæring i Hordaland fylkeskommune vart handsama i fylkestinget 11.12.13 og det vart gjort slikt vedtak:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Fagopplæring i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Vurdere å legge fram lister for Yrkesopplæringsnemnda over bedrifter som søker godkjenning og som innfrir formalkrav, for å få kjennskap til eventuelle risikoforhold medlemmene i yrkesopplæringsnemnda har om søkerbedriftene.
2. Sikre at flest mogleg gjennomfører instruktørkurs for å bidra til å sikre at lærlingane får den oppfølginga og det faglege innhaldet dei har krav på i læretida.
3. Sikre at saksframlegga i politiske saker knytt til dimensjonering av opplæringstilbodet gir tydeleg informasjon om og oversikt over tilgang på læreplassar innanfor ulike fagområde.
4. Undersøke om det er mogleg å på ein systematisk måte sikre at listene over lærebedrifter er oppdaterte og ikkje inneheldt avvikla verksemder.
5. Prioritere oppfølging av lærebedrifter og opplæringskontor. Oppfølginga bør gjerast på bakgrunn av systematiske risikovurderingar som mellom anna tek utgangspunkt i rapportering frå bedrifter.

6. Vurdere om det er mogleg å auke talet på lære plassar i eigen organisasjon.
7. Sikre at det blir gitt tilstrekkeleg informasjon om lære kandidatordninga, og opprettheld fokus på å informere skulane om korleis dei best kan leggje til rette for lære kandidatane.
8. Prioritere å utarbeide oversikter over bedrifter med mange hevingssaker, og å ha ei aktiv oppfølging av desse.
9. Lage ordningar for jamleg å minne lærlingar om kva rettar dei har og kven dei kan kontakte dersom dei opplever problem i læreforholdet.
10. Lage ein handlingsplan innan 1.3.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Kontrollutvalet har følgd denne forvaltningsrevisjonen opp ved 3 høve gjennom 2014. I samband med handsaming av siste tilbagemelding frå fylkesrådmannen i møte 16.2.15 vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ser positivt på at dei fleste tiltaka som vart vedteke etter revisjonsrapport innan fagopplæring no er gjennomført. Samstundes er det framleis uklart korleis statusen er på punkt 2 og 9 i vedtaket. Kontrollutvalet ber difor om ny status i form av skriftleg tilbagemelding på desse 2 punkta innan 30.06.2015.»

7. Forvaltningsrevisjon tilskotsforvaltning innanfor kulturområdet

Revisjonsrapport av forvaltningsrevisjon av tilskotsforvaltninga i Hordaland fylkeskommune vart handsama i fylkestinget 11.06.14 og det vart gjort slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Tilskotsforvaltning innanfor kulturområdet", ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

1. Utforme tydelegare føremål med tilskotsordningane som reflekterer korleis den enkelte ordninga skal bidra til å nå fylkeskommunale mål og strategiar på kulturområdet.
2. Sikre at tilskot som blir tildelt over budsjettposten "til rådvælde" blir tildelt i samsvar med krav i forvaltningslova og sentrale forvaltningsrettslege prinsipp.
3. Sikre at sakshandsaminga i samband med kulturtilskot er i samsvar med krav i forvaltningslova, herunder:
  - Sikrar at det blir sendt førebels svar jf. § 11 a, 3. ledd.
  - Sikrar at vedtak er tilstrekkeleg grunngjeve, og at grunngjeving for vedtak er dokumentert, jf. § 24, § 25 og § 27.
  - Sikrar at informasjon om klageåtgang er korrekt jf. § 27.
  - Sikrar at det blir tatt kontakt med søker dersom det blir vurdert som aktuelt å vurdere ein søknad innanfor ei anna tilskotsordning enn den det er søkt om, jf. § 11.
4. Sikre at dokument som er ledd i sakshandsaminga blir arkivert i samsvar med fylkeskommunen sine eigne retningslinjer og § 3-18 1. ledd i forskrift om offentleg arkiv, og at inn- og utgåande dokument som er gjenstand for sakshandsaming blir journalført, jf. § 2-6 i forskrift om offentleg arkiv.
5. Etablere rutinar for oppfølging av rapportering frå tilskotsmottakarar.
6. Etablere system og rutinar for samarbeidet mellom kultur- og idrettsavdelinga og regionalavdelinga når det gjeld tildeling av tilskot, samt etablere system som gjev oversikt over ulike tildelingar av tilskot og økonomisk støtte frå fylkeskommunen.
7. Etablere eit system for jamlege evalueringar av dei ulike tilskotsordningane for å sikre at dei blir nytta i samsvar med føremålet.
8. Lage ein handlingsplan innan 01.10.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Kontrollutvalet har følgd denne forvaltningsrevisjonen opp ved 2 høve til no. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen, i møte 16.2.15, vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ser positivt på at det vert jobba godt med mange av dei 7 tiltaka som vart vedteke av fylkestinget 11.6.14 etter revisjonsrapport innan «Tilskotsforvaltninga på kulturfeltet». På bakgrunn av at det framleis er ein del arbeid som gjenstår før alle tiltaka er gjennomført, ber kontrollutvalet om ny status i form av skriftleg tilbakemelding innan 30.06.2015. Utvalet ber om at denne tilbakemeldinga vert gjeve punktvis som svar på kvart av dei 7 punkta i fylkestingsvedtaket.»

8. Forvaltningsrevisjon innan økonomistyring

Revisjonsrapport innan økonomistyring vart handsama i kontrollutvalet 18.12.13 og det vart vedteke slik innstilling:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Økonomistyring i Hordaland fylkeskommune", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

- 1. Fastsetja krav til dokumentasjon av rutinar på økonomiområdet i avdelingar og underliggjande einingar.*
- 2. Samla all dokumentasjon på økonomiområdet i Kvalitetssystemet*
- 3. Utarbeida nærare/konkrete retningslinjer for bruk av risikovurderingar på økonomiområdet*
- 4. Utarbeida mal/rapportformat på tertialrapportane, herunder:*
  - a. konkretisera korleis samanhengar mellom «produksjonen»/drifta og den økonomiske situasjonen skal omtalast.*
  - b. Krav til utforming av tiltak, oppfølging og måling av effektar*
- 5. Skrifteleggjere/dokumentera dei prinsipp som i dag blir lagt til grunn ved vurdering av om det skal gjennomførast budsjettregulering. I denne samanheng bør det også vurderast om det vil vera tenleg å etablera og dokumentera prinsipp for gjennomføring av administrative lokale budsjettendringar.*
- 6. Kartlegga behov og gjennomføra tiltak for å auka økonomikompentansen hos leiarar og økonomiarbeidarar i fylkeskommunen.*
- 7. Laga ein handlingsplan innan 1.6.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*

Kontrollutvalet handsama handlingsplanen som vart utarbeidd pr. 1.6.14 og gjorde då slikt vedtak:

«Sidan tidsfrist for gjennomføring av dei fleste tiltaka er sett til i løpet av 2014 ber kontrollutvalet om å få ny statusrapport innan utgangen av desember 2014.»

Ny status i høve handlingsplanen ved årskiftet vart lagt fram for kontrollutvalet i møte 16.2.15 og det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ser positivt på at ein er kome godt i gang i arbeidet med dei fleste tiltaka som vart vedteke etter revisjonsrapport innan økonomistyring. På bakgrunn av at fleire av punkta er planlagd slutført i fyrste halvår 2015 ber kontrollutvalet om ny status i form av skriftleg tilbakemelding innan 30.06.2015.»

9. Selskapskontroll av Business Region Bergen (BRB)

Kontrollutvalet bestilte selskapskontroll av Business Region Bergen (BRB) i 2012.

Før endeleg bestilling hadde utvalet fleire rundar med Deloitte angående deira uavhengighet i dette prosjektet. Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune inviterte også dei andre eigarkommunane til å

delta i denne selskapskontrollen og kommunane Bergen, Samnanger, Austevoll, Fusa, Os og Askøy sa seg villig til å delta i den delen som gjeld forvaltningsrevisjon av selskapet.

Revisjonsrapport vart handsama i fylkestinget 11.12.13 etter innstilling frå kontrollutvalet og det vart gjort slikt vedtak:

1. Fylkestinget seier seg nøgd med at revisjonsrapporten ikkje ser behov for å foreslå konkrete tilrådingar etter Deloitte sin kontroll av fylkeskommunen si eigarstyring av Business Region Bergen.
2. Når det gjeld den gjennomførte selskapskontrollen av Business Region Bergen ber fylkestinget selskapet syta for å:
  - 2.1. Ferdigstille arbeidet med å utarbeide fullmaktstruktur for selskapet og styreinstruks for styret.
  - 2.2. Sikre at samarbeidsavtalane i tilstrekkeleg grad avklarar rollar- og forventningar mellom partane.
  - 2.3. I samband med revidering av Strategisk næringsplan i 2014 arbeider for å tydeleggjere ansvarslinjene mellom tiltakseigarar, eigarkommunane og andre samarbeidsaktørar når det gjeld oppfølging av tiltak i planen.
  - 2.4. Utarbeide skriftlege rutinar for innkjøp og kontraktsoppfølging, og sikrar at innkjøp blir gjennomført i samsvar med regelverket om offentlege anskaffingar.
  - 2.5. Etablere eit system for å registrere og følgje opp avvik, som er tilpassa selskapet sin storleik og risikoforholda for verksemda.
  - 2.6. Innføre følgjande praksisar tilrådd av KS:
    - styrevervregistrering
    - gjennomføre årleg eigenevaluering av styret
    - utarbeide plan for kompetanseutvikling
  - 2.7. Utarbeide skriftlege rutinar for budsjettering og oppfølging av budsjett, som inkluderer retningslinjer for rapportering om avvik frå budsjett.
  - 2.8. Etablere system og rutinar for prosjektstyring, og fastsett budsjetttrammer for prosjekt av ein vesentleg storleik.
  - 2.9. Utarbeide retningslinjer for bruk av innleidde ressursar.
  - 2.10. Vurdere om det er behov for at selskapet i større grad rapporterer til alle eigarane om ressursbruken i selskapet (jf. praksis med rapportering til Hordaland fylkeskommune).
  - 2.11. Laga ein plan innan 01.03.14., som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga. Det er ønskeleg at planen vert lagt fram for fylkestinget i mars 2014.

Kontrollutvalet har følgd denne selskapskontrollen opp ved 3 høve gjennom 2014. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå selskapet møte 15.12.14 vart det gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet seg nøgd med oppfølginga av selskapskontroll av Business Region Bergen og seier seg ferdig med saka.
2. Kontrollutvalet ber om opplysning om når strategisk næringsplan kjem opp til politisk handsaming.

**Hordaland
Fylkeskommune**

Kontrollutvalet
c/o Sekretariat for kontrollutvalet
Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900, 5020 Bergen

telefon: 55 23 94 53/55 23 94 47/55 23 94 06/55239418, telefaks: 55 23 94 99

e-post: hogne.haktorson@hfk.no
e-post: roald.breistein@hfk.no
e-post: kari.nygard@hfk.no
e-post: kjartan.haugsnest@hfk.no
e-post: elin.molven@hfk.no
e-post: kontrollutvalet@hfk.no